

Modern Times Group
Box 17054
SE-104 62 Stockholm

2015-03-23

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar på Digitalradiosamordningens betänkande "Från analog till digital marksänd radio" (SOU 2014:77)

På uppdrag av MTG Radio AB (MTG) vill undertecknad härmed inkomma med remissynpunkter på ovanstående betänkande.

Sammanfattningsvis ställer sig MTG positivt till Digitalradiosamordningens förslag att göra en övergång från analog till digital marksänd radio. För att kunna genomföra övergången krävs en gemensam lansering där såväl Sveriges Radio som de kommersiella radioföretagen deltar. Det behövs ett nära samarbete mellan samtliga aktörer och också att de är överens om hur digitaliseringen ska genomföras.

När det gäller den kommersiella radion föreslår utredningen att nuvarande sändningstillstånd förlängs fram till dess att FM-nätet släcks. Med hänsyn till marknadssituationen är det emellertid inte möjligt för MTG att medverka i en digitalisering enligt denna modell. Vi säger således nej till utredningens förslag i denna del och förordar i stället – vilket är utredningens alternativa förslag – att bestämmelserna i Radio- TV-lagen följs och att nuvarande tillstånd utlyses på nytt för perioden efter 2018.

MTG bedriver med stor framgång radioverksamhet i Norge och har goda erfarenheter från den pågående övergången till digitala sändningar. En grundförutsättning för en fungerande digitalisering av den kommersiella radion är att de berörda aktörerna har någorlunda jämbördiga marknadsförutsättningar och tillgång till FM-tillstånd i flertalet sändningsområden (I Norge har detta lösts genom nationella tillstånd) fram till dess att de analoga sändningarna upphör.

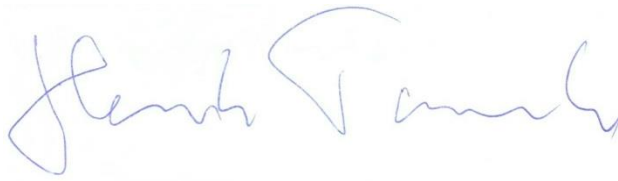
Vi har förståelse för motiven bakom utredningens förslag att förlänga de nuvarande tillstånden. För att MTG ska kunna överväga denna modell krävs emellertid tillgång till fler tillstånd i FM-nätet under hela övergångsperioden.

Då övergångstiden med nödvändighet är ganska lång är tillgång till analoga tillstånd avgörande för att kunna investera och driva lyssnare till den nya digitala plattformen. Vi pekar därför på möjligheten att skyndsamt utlysa fler FM-tillstånd innan ett beslut om digitalisering sker.

MTG vill medverka konstruktivt i den fortsatta beredningen av det kommande beslutet att digitalisera radion. Vi utgår från att ett beslut kommer att bygga på en nära samverkan mellan alla berörda parter och att dessa är överens om en gemensam lansering och hur övergången till digital marksänd radio ska ske.

I det följande redovisas MTG:s synpunkter mer i detalj.

Enligt uppdrag,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Henrik Toremark". The signature is fluid and cursive, with a large initial 'H' and 'T'.

Henrik Toremark

Chef för Public Affairs, MTG

henrik.toremark@mtg.com

+46 (0) 736 99 27 11

MTG Radio AB (MTG) har beretts tillfälle att inkomma med remissyttrande på Digitalradiosamordningens betänkande "Från analog till digital marksänd radio" (SOU 2014:77). Med anledning av förslaget vill MTG lämna följande kommentarer och synpunkter:

Digitalisering för ökad mångfald i hela landet

Inledningsvis vill MTG välkomna Digitalradiosamordningens plan för övergång till digital marksänd radio och det arbete som föregått betänkandet. MTG har positiva erfarenheter av den pågående processen att införa digitalradio i Norge och vi har medverkat konstruktivt i den dialog som Digitalradiosamordningen har haft med Sveriges Radio och de kommersiella radioföretagen.

Med utgångspunkt i våra erfarenheter från Norge ställer sig MTG positivt till att radion digitaliseras och att FM-nätet släcks. Fullt ut genomförd innebär digitaliseringen en unik möjlighet att få ökad mångfald och ett större utbud av kanaler och innehåll i hela landet. Det förtjänar i sammanhanget att påpekas att de regionala skillnaderna i dag är stora. I storstadsregionerna finns ett relativt stort antal tillstånd och kanaler medan det i sändningsområden som Karlstad, Jönköping och Örebro endast finns ett fåtal kommersiella tillstånd och kanaler. På ett tiotal marknader har det dessutom uppstått en monopolsituation där en aktör har ett kontrollerande inflytande över både produkt- och reklamförsäljning.

Med en övergång till digitala sändningar skulle utrymmet för nya kanaler och innehåll kunna bli mer än tillräckligt i samtliga sändningsområden. Det nödvändiga teknikskiftet för radion är därför ett viktigt samhällsintresse och bör ses i ljuset av den pågående diskussionen om mediemarknadens utmaningar och behovet av en ökad mediemångfald. Med en digitalisering av radion kommer lyssnarna utan kostnad för mottagandet att kunna ta del av ett brett och varierat utbud i hela Sverige. MTG bedriver med stor framgång radioverksamhet i Norge. Till följd av lägre sändningskostnader och tillgång till nationella sändarnät kan MTG där erbjuda såväl musik- och underhållningskanaler som nyheter och sport m.m. Utbudet breddas också i takt med att fler kan ta del av nya kanaler och innehåll på den digitala plattformen.

Gemensam lansering förutsättning för digitalisering

MTG delar Digitalradiosamordningens bedömning när det gäller tidsplan för övergång till digitala sändningar och släckning av det analoga FM-nätet. Vi vill i sammanhanget understryka vikten av en gemensam lansering som omfattar såväl Sveriges Radio som de kommersiella aktörerna. Här återstår dock en del frågetecken när det gäller villkoren för sändningsstart i de kommersiella digitala tillstånden och den process för offentlig upphandling som Sveriges Radio måste genomföra innan de kan medverka i en gemensam lansering. Även om MTG Radio vill att en digitalisering ska inledas så snart som möjligt är det avgörande att alla förutsättningar för en gemensam lansering finns på plats innan beslut fattas och tidpunkt för lansering fastställs. En självklar utgångspunkt både för utredningen och för den fortsatta processen är också att alla berörda aktörer är överens om tidpunkt och former för övergången till digitala sändningar.

Förlängning av tillstånd eller utlysning av nya tillstånd?

I dialogen med Digitalradiosamordningen har MTG anfört reservationer mot den modell med förlängning av tillstånd för den kommersiella radion som utredningen föreslår. Vi har förståelse för motiven bakom modellen, men måste understryka att den med hänsyn till rådanade marknadsförutsättningar inte är ett hållbart alternativ. I den mån dessa förutsättningar inte ändras utgår vi från att bestämmelserna i Radio- och TV-lagen följs och att samtliga tillstånd ska utlysas på nytt för perioden efter 2018.

I enlighet med vad som framförts har MTG goda erfarenheter av den pågående digitaliseringen i Norge. En tydlig lärdom av det norska exemplet är – förutom samarbete och gemensam lansering – att det måste finnas likvärdiga incitament och förutsättningar för alla parter att driva övergången till en digital plattform. I Norge har processen underlättats av att det där finns två jämbördiga nationella sändarnät för den kommersiella radion. Förutom NRK:s sändningar har med andra ord MTG och SBS varsitt nationellt nät och kan på likvärdiga villkor nå ut till lyssnarna under övergångstiden och skapa intresse för, och flytta lyssnare till den digitala plattformen. Vi är medvetna om att den nuvarande Radio- och TV-lagen inte medger nationella sändningstillstånd, men vi vill ändå framhålla att en sådan ordning skulle ha varit mest effektiv för att genomföra en samordnad digitalisering.

Även med den ordning med lokala tillstånd som råder i Sverige är det självfallet möjligt att genomföra en digitalisering som omfattar mer än en kommersiell aktör. Det förutsätter emellertid en balanserad konkurrenssituation och tillgång till sändningstillstånd i flertalet sändningsområden.

Så är inte fallet i dag. Till följd av samarbetet mellan SBS och NRJ saknar MTG Radio i dagsläget sändningstillstånd i 18 av 39 sändningsområden och vår marknadsandel uppgår till endast 31 procent av marknaden. I åtta sändningsområden finns endast ett tillstånd som i samtliga fall kontrolleras av SBS. Genom samarbetets utformning (SBS/NRJ) har SBS ett de

facto-monopol i ytterligare 13 sändningsområden, varav flertalet är nyckelmarknader för en fungerande nationell annonsförsäljning. På marknader såsom Dalarna och Gävleborg SBS/NRJ genom sammanslagning av sändningsområden kontroll över samtliga fyra utlysta tillstånd.

Vår bedömning är att en grundförutsättning för att kunna överväga en digitalisering genom förlängning av tillstånd och där fler än en kommersiell aktör deltar är att MTG Radio kan uppnå en marknadsandel om minst 40 procent. Om detta inte kan uppnås kommer en digitalisering enligt ovanstående modell i praktiken att innebära att vi får ett kommersiellt radiomonopol.

I rådande situation saknar därför MTG möjlighet att medverka i en digitalisering enligt den modell med förlängda tillstånd som utredningen föreslår. MTG förordar i stället det alternativa förslaget där tillstånden utlyses på nytt för perioden efter 2018. I enlighet med utredningens alternativa förslag bör utlysningen av tillstånd tidigareläggas till 2016 så att tydliga spelregler etableras i tid och att en gemensam lansering kan ske.

I enlighet med vad som tidigare anförts finns visserligen en del fördelar med den modell (förlängning av tillstånd) som utredningen föreslår. De slojade sändningsavgifterna är t.ex. en viktig grundförutsättning för att den kommersiella radion ska kunna medverka och göra nödvändiga investeringar i teknikskiftet. Samtidigt kan inte digitaliseringsprocessen ses isolerad från marknadsförutsättningarna. I den rådande marknadssituationen bedriver MTG Radio, trots stora nedskärningar och rationaliseringar, en verksamhet som går med förlust. Ett borttagande av sändningsavgifterna skulle för MTG:s del innebära en möjlighet till lönsamhet, men inte till den nivå att det skulle frigöra tillräckliga resurser att göra nödvändiga investeringar i digitala sändarnät eller nya kanaler. Med sin dominerande marknadsposition skulle SBS samtidigt få ett avsevärt större ekonomiskt tillskott i form av slojade avgifter. Snedvridningen av konkurrensen skulle därmed förstärkas ytterligare och ge SBS/NRJ ett försprång in på den digitala marknaden då de via befintliga FM-tillstånd kan marknadsföra sina nya digitala satsningar på fler marknader.

Med den struktur och de kostnader som gäller på dagens radiomarknad finns beklagligtvis inte utrymme för en mångfald av kommersiella aktörer. Det kan bli verklighet den dagen då digitaliseringen är fullt genomförd. Fram till dess kommer det i bästa fall att finnas i huvudsak två större nationella aktörer. Om digitalradioövergången ska fungera enligt den modell som utredningen föreslår, förutsätter det någorlunda likvärda marknadsförutsättningar för dessa aktörer.

Tillgång till FM-tillstånd under hela övergångsperioden är avgörande

MTG vill i sammanhanget understryka hur viktigt det är att ha en god tillgång till FM-tillstånd fram till släckningsdatum. I diskussionen om digitalisering och teknikskifte är det ibland lätt att få intrycket att tillgång till analoga tillstånd är av underordnad betydelse så snart de digitala tillstånden fördelas. Så är emellertid inte fallet. Oavsett vilken modell som väljs kommer övergångstiden att vara relativt lång, och tillgång till analoga sändningar är därför helt avgörande för att kunna marknadsföra nya programsatsningar och driva lyssnare till den nya digitala plattformen. Problematiken kan illustreras av de webbsändningar som bedrivs idag. I de sändningsområden där MTG Radio har tillgång till FM-tillstånd och bedriver analoga sändningar lyckas vi med betydande framgång att intressera lyssnarna även för webbsändningarna. Däremot har det visat sig mycket svårt att få lyssnare till webben i områden där vi saknar FM-tillstånd. Samma sak gäller också för de nya digitala sändningarna, fast i ännu högre grad då utbyggnaden av de digitala näten är förenade med stora kostnader för radiobolagen. För att få lyssnarna att gå över till den digitala plattformen behövs tillgång till FM-tillstånd i flertalet sändningsområden under hela övergångsperioden.

Fler FM-tillstånd – en möjlig lösning?

MTG har haft ett nära samarbete och dialog med Digitalradiosamordningen och har förståelse för de överväganden som ligger bakom förslaget om förlängning av de nuvarande tillstånden. Vi skulle också under vissa förutsättningar kunna medverka i en digitalisering där tillstånden förlängs. Det förutsätter dock att MTG kan lämna anbud och få tillgång till fler sändningsområden för FM innan ett beslut om digitalisering fattas. För att medverka konstruktivt och underlätta en övergång till digitala sändningar gav MTG redan 2013 Teracom i uppdrag att i samråd med oberoende experter göra en noggrann analys av tillgängligt frekvensutrymme i FM-bandet och, om möjligt, föreslå ytterligare sändningsområden.

Resultatet av undersökningen visade att utrymme finns för 69 frekvenser som sammantaget bildar 17 sändningsområden. Förslaget och en begäran om utlysning av fler tillstånd överlämnades till Myndigheten för Radio- och TV (MRTV) i mars 2014. MTG har därefter haft en nära dialog med MRTV och understrukt behovet av att utlysa fler tillstånd innan ett beslut om digitalisering fattas.

MTG:s förslag har också lämnats till Post- och Telestyrelsen (PTS), men processen har försenats, enligt uppgift på grund av bristande resurser. I det fall PTS delar MTG:s bedömning av tillgängligt frekvensutrymme kan dessa nya tillstånd auktioneras ut enligt gällande lagstiftning. Självfallet finns därmed ingen garanti för att eventuella nya tillstånd skulle tillfalla MTG. Viss osäkerhet finns också kring vilken bedömning som kommer att göras gällande aktörer som redan har tillstånd på dessa marknader.

MTG anser emellertid att fler sändningsområden och tillstånd skulle kunna underlätta övergången till digitalradio och vi förutsätter att regeringen vill medverka till att berörda myndigheter skyndsamt kan utlysa fler tillstånd inom tillgängligt utrymme för frekvenser och sändningsområden. Det är också en förutsättning för att MTG skulle kunna överväga att medverka i en digitalisering enligt ovan nämnda modell (förlängning av tillstånd).

Övriga frågor

MTG välkomnar en övergång digital marksänd radio. Vi vill fortsatt medverka i en konstruktiv dialog kring hur övergången kan ske. Erfarenheterna från Norge pekar – återigen – på behovet av ett långtgående samarbete och samordning mellan såväl Public Service som de kommersiella aktörerna för att åstadkomma en gemensam lansering, utbyggnad och övergång till digitala sändningar. När det gäller den kommersiella radion är det därutöver en grundförutsättning att det finns sund konkurrens och likvärdiga incitament för de bolag som ska medverka. Den framgångsrika övergången till digitala sändningar i Norge bygger på att aktörerna samverkar och har varit överens om hur digitaliseringen ska genomföras. MTG har uppfattat att detta har varit utredningens ambition, och vi utgår från att detta även kommer att vara vägledande för regeringens fortsatta beredning av övergången till digital marksänd radio.

Parallellt med Digitalradiosamordningens arbete har Riksrevisionen gjort en granskning av digitaliseringen av radion. MTG har konsulterats i samband med granskningen och där framfört behovet av ett teknikskifte och övergång till digitala sändningar. Riksrevisionen ännu inte, som avsett, presenterat resultatet av granskningen. Det hade varit värdefullt att inom ramen för remissyttrandet på Digitalradiosamordningens betänkande också kunna kommentera Riksrevisionens synpunkter och förslag. MTG kommer därför, om nödvändigt, att komplettera remissyttrandet när Riksrevisionen presenterat resultatet av sin granskning.